

ศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่าง
ยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง

อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

**Community Potential to Develop Integrated Sustainable Creative Tourism
based on Sufficiency Economy in Na Prang Village, Khlong Kwang Sub –
District Nathawee District, Songkhla Province**

อภิไทย แก้วจรัส¹,

วาสนา ขวัญทองยิม² และ ทิพย์วดี โพธิ์สีทิพย์พรณ³

มหาวิทยาลัยนครพนม¹, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา², มหาวิทยาลัยแม่โจ้³

Apithai Kaewjarus¹,

Wassana Khwantongyim² and Tipwadee Phosittiphan³

Nakhon Phanom University¹, Songkhla Rajabhat University², Maejo University³, Thailand

Corresponding Author, E-mail: apithai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในหมู่บ้านนาปรังและ 2) จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ รายการตรวจสอบชุมชนศึกษา แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ SWOT กลุ่มเป้าหมายหลักประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดซึ่งประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 24 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนบ้านนาปรัง มีศักยภาพที่จะกลายเป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน เนื่องจากมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม สะดวกต่อการเดินทาง มีทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่โดดเด่น การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง 2) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงตามยุทธศาสตร์ในอนาคตของหมู่บ้านนาปรังระบุถึงวิสัยทัศน์ของหมู่บ้านนาปรังว่า หมู่บ้านนาปรังจะสร้างแบรนด์ภายใต้ยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมและพัฒนาจิตใจ ด้านพัฒนา

เศรษฐกิจท้องถิ่นและกระจายรายได้สู่ชุมชน และด้านการพัฒนาสังคมแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน โดยชุมชนบ้านนาปรังได้รับการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอำเภอนาหวี จังหวัดสงขลาที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและเป็นรูปแบบของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ: ศักยภาพของชุมชน; การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; เศรษฐกิจพอเพียง

Abstracts

The objectives of this research were the potential for sustainable tourism development in Na Prang Village and to develop a strategic plan for sustainable creative tourism development in Na Prang Village. This research was a qualitative research. These include: community study tour, and in-depth interviews through SWOT analysis. The data were obtained from 24 key informants belonging to all stakeholders, including public, private, community, and tourists through in-depth interviews and contents analysis.

The following were the results: 1) Na Prang village has the potential to become a sustainable creative integrated tourism destination because of the village was located in suitable location. There were cultural tourism resources and outstanding history, community participation in tourism activities because of community aware of the conservation of tourism resources. 2) The strategic vision of Na Prang Village created brand under 4 strategies which consist of environment conservation, cultural preservation and mental development, local economic development and integrated sustainable community development strategies. Na Prang was to be developed as a tourism hub in Nathawee district with environmental standards and a tourism destination based on sufficiency economy.

Keywords: Community Potential; Creative Tourism; Sufficiency Economy

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้คือ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศไทยพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในช่วงเวลา 20 ปีที่กำหนดกรอบเวลาของแผนชาติเอาไว้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562 : 1)

เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในวิสัยทัศน์ดังกล่าว จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการพัฒนาจิตใจเข้าไปในแผนเดียวกัน เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาในภาพรวมอย่างเป็นบูรณาการบนพื้นฐานของพลังประชารัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จึงเป็นกลไกระดับนโยบายที่จะใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศและถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับต่างๆ เพื่อนำไปสู่ การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ พันธกิจ และพื้นที่ในประเทศการพัฒนาพื้นที่

(Area Based Development) เป็นทิศทางหลักที่สำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในภาพรวมให้ประสบความสำเร็จ เพราะนานาประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นหน่วยการปกครองที่เล็กที่สุดของประเทศ คือ “หมู่บ้าน” ถ้าจะดูว่าประเทศใดประสบความสำเร็จ จะต้องไปดูกันว่า “หมู่บ้าน” ดังนั้น หมู่บ้านจึงจัดเป็นจุดแตกหักของการพัฒนาประเทศ การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาทำกันในระดับประเทศ แต่การขับเคลื่อนแผนต้องทำกันในระดับหมู่บ้าน จึงจะเป็นการสร้างรากฐานของการพัฒนาประเทศ

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีความตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา 70,000 หมู่บ้านในประเทศ และได้ทุ่มเทงบประมาณตลอดจนจัดทำโครงการพัฒนาชุมชนระดับหมู่บ้าน และได้ทุ่มเทงบประมาณตลอดจนจัดทำโครงการพัฒนาชุมชนระดับหมู่บ้านจากหน่วยงานหลายหน่วยงานมาเป็นเวลาหลายทศวรรษแล้วก็ตาม ถึงแม้ว่าจะได้แสวงหายุทธศาสตร์และกลยุทธ์นานาชนิดในการพัฒนาชุมชนในหมู่บ้าน ได้แก่ การใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำและสานพลัง ระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหา โดยเฉพาะได้มีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ประชาชนคนไทยเทิดทูนไว้เหนือเกล้า คือ การทำงานชุมชนแบบ “ระเบิดจากข้างใน”(ณัฐพงศ์ ทองภักดี, 2550 : 21) โดยให้คนในหมู่บ้านเรียนรู้ที่จะคิด จะทำ จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้พัฒนาชุมชนบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงอันจะนำไปสู่การพัฒนาหมู่บ้านอย่างยั่งยืนต่อไปได้ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2548 : 32)

อย่างไรก็ตาม มีข้อค้นพบสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนระดับหมู่บ้านในประเทศไทย 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก ประเทศไทยจะให้หมู่บ้านพัฒนาแบบเศรษฐกิจทุนนิยมหรือเศรษฐกิจพอเพียง ประการที่สอง เป็นคำถามเชิงรัฐศาสตร์การเมือง ประเทศไทยจะให้ชุมชนระดับหมู่บ้านพัฒนาตนเองแบบคิดเองทำเองระเบิดจากข้างในได้อย่างไร ในเมื่อในแง่ของการปกครองท้องถิ่น ไม่เคยมีการสนับสนุนท้องถิ่นให้มีประชาธิปไตยท้องถิ่น (Local Democracy) แบบปกครองตนเอง (Self-government) อันจะนำไปสู่การสร้างฐานของประชาธิปไตยแบบปกครองตนเองระดับท้องถิ่น ประการสุดท้าย อุปสรรคของการพัฒนาหมู่บ้านอยู่ที่การขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาในภาพรวม (Holistic Right Understanding of Development) ว่าการพัฒนาไม่ใช่กระบวนการที่มีจุดเริ่มและจุดจบตามโครงการงบประมาณประจำปี หรือแม้แต่ตามแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี หากแต่การพัฒนาเป็นกระบวนการที่ต้องทำต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอในรูปของวงจรไม่รู้จบ (Endless Cycle) ชุมชนจึงต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ในการดึงศักยภาพของตนเองออกมาสร้างสมรรถนะชุมชนทุกด้านในภาพรวมเพื่อกำหนดเป้าหมายคือ วิสัยทัศน์ของชุมชนในอนาคต ไปพร้อมกับการเตรียมภาวะความพร้อมเพื่อป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติทุกรูปแบบ (Disaster Preparedness) ที่อาจจะเกิดขึ้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จัดเป็นนวัตกรรมเชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาเป็นความดีด (Leverage) เชื่อมโยงไปยังการพัฒนาชุมชนในภาพรวมได้เป็นอย่างดีเพราะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีลักษณะของการบูรณาการสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

และการพัฒนาจิตใจเข้าไว้ในแผนเดียวกัน และมีการใช้นวัตกรรมเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อยืดหยุ่นปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนให้สามารถรับมือกับวิกฤตรูปแบบต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม (พยอม ธรรมบุตร, 2560 : 65-75)

ชุมชนบ้านนาปรัง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา อยู่ห่างจากตัวตำบลคลองขวาง ประมาณ 3 กิโลเมตร ห่างจากตัวอำเภอนาหวีไปทางทิศใต้ ประมาณ 30 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดสงขลาประมาณ 75 กิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขวาง, 2564 : ออนไลน์) ตามประวัติความเป็นมา เมื่อปี พ.ศ. 2244 มีคนกลุ่มแรกอพยพมาจากตำบลปลักหนู โดยหนีโรคระบาดมา ได้ตั้งถิ่นฐานที่บริเวณนี้ มีการประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก และทำนาได้ตลอดทั้งปี เพราะมีน้ำอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนาปรัง” จนถึงปัจจุบัน บ้านนาปรังมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเนินเขา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญชาติ สัตว์ป่ายังมีความอุดมสมบูรณ์และได้ถูกประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งชาติเขาน้ำค้าง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดสงขลา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา อันจะทำให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว และภาคประชาชนเกิดความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญ และได้ยุทธศาสตร์ที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อร่วมพัฒนาชุมชนระดับหมู่บ้าน อันจะนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ (Area – based Development) ของประเทศไทยในภาพรวม และรวมพลังร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้แผนพัฒนาชาติ Thailand 4.0 (สำนักโฆษก สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (2564 : ออนไลน์)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา
2. เพื่อสร้างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) รวมจำนวน 24 ราย (McMillan and Schumacher. 1997 : 534) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทนความคิดเห็นของทุกภาคส่วนทั้งระดับผู้บริหาร และระดับปฏิบัติการในพื้นที่ ได้แก่

1.1 ภาครัฐ ผู้แทนจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องการท่องเที่ยว ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน

1.2 ภาคเอกชน ผู้แทนจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ได้แก่ ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบการร้านอาหาร จำนวน 4 คน

1.3 ภาคประชาชน ผู้แทนจากกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชน จำนวน 8 คน

1.4 นักท่องเที่ยว ตัวแทนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่พื้นที่หมู่บ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา จำนวน 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดสงขลา เพื่อหาศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแบบบูรณาการของจังหวัดสงขลา

2.2 รายการที่ต้องตรวจสอบเพื่อศึกษาชุมชน ประกอบด้วยข้อมูลทางกายภาพ ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ข้อมูลด้านสังคม

2.3 รายการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว ของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวอนุรักษ์เพื่อสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรมรดก ทรัพยากรด้านกิจกรรม ทรัพยากรด้านบริการและการประเมินคุณภาพ ความโดดเด่นและอำนาจในการดึงดูด

2.4 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามที่สำคัญ ได้แก่ 1) ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ 2) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ 3) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และ 4) การกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และโครงการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1. นัดหมายการสัมภาษณ์ 2. ดำเนินการสัมภาษณ์ 3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล มาทำการตรวจสอบความถูกต้องทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจัดเป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

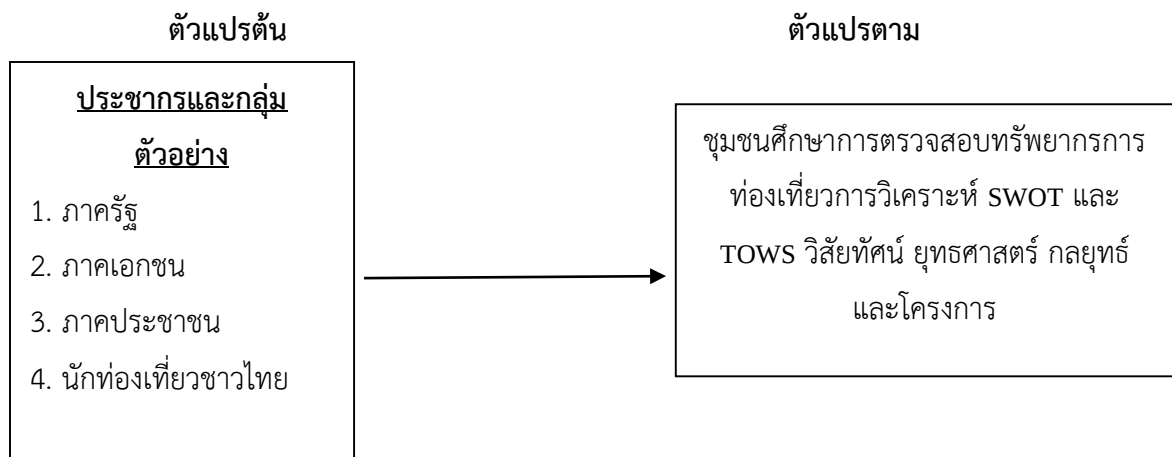
4.1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จัดความสำคัญ จัดกลุ่มของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์จำแนกและสรุปประเด็นสำคัญ (เอี่ยมพร หลินเจริญ, 2554 : 5)

4.2 ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งกระทำโดยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล ที่แตกต่างกันหมู่บ้านนาปรัง เพื่อพิจารณาว่า ถ้าเก็บข้อมูลต่างเวลา ต่างสถานที่ และผู้ให้ข้อมูลต่างคนจะยังได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ หากผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีแบบสามเส้ามีได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง (สุภางค์ จันทวานิช, 2553 : 76)

4.3 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อยแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) จากผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท้องถิ่นทุกระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการในพื้นที่ ร่วมกันวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ โครงการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัย นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนคร

1. สรุปผลการศึกษาชุมชน

ตำบลคลองขวาง เป็นตำบลที่มีราษฎร เข้ามาอยู่ เมื่อประมาณ 200 ปี มาแล้วชาวบ้านกลุ่มแรก ได้เข้ามาอาศัยอยู่ที่บ้านคลองไช้เนา (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นบ้านคลองไข่มุก) ประมาณ 12 ครั้วเรือน และได้มีราษฎรอพยพมาจากถิ่นฐานอื่นมากขึ้น หมู่บ้านได้ขยายออกเป็นบ้านนาปรัง และบ้านช้างไห้ ซึ่งในขณะนั้นพื้นที่ของตำบลคลองขวางรวมอยู่กับตำบลปลักหนู ต่อมาเมื่อมีจำนวนครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นได้ แยกออกจากตำบลปลักหนู เป็นตำบลคลองขวาง เมื่อปี พ.ศ. 2523 เหตุที่ตั้งชื่อตำบลคลองขวาง เพราะชาวบ้านออกไปล่าสัตว์และได้พบกวางอยู่ในลำคลอง และเป็นบ้านที่อยู่กึ่งกลางของตำบล จึงได้เรียกชื่อนี้มาจนถึงปัจจุบัน

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ จด หมู่ที่ 2 บ้านคลองไข่มุก ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี

ทิศเหนือ จด บ้านลุ่ม บ้านวังไทร ตำบลทับช้าง อำเภอนาหวี

ทิศตะวันออก จด บ้านสะทอน ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี

ทิศตะวันตก จด บ้านควนตานี ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลคลองขวาง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสลับเนินเขากระจายทั่วไป และเป็นบริเวณป่าสงวนเป็นส่วนใหญ่ โดยประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน บ้านนาปรัง มีพื้นที่ 27,500 ไร่ มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธรรมชาติ สัตว์ป่ายังมีความอุดมสมบูรณ์และได้ถูกประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติในปัจจุบัน สภาพภูมิอากาศร้อนชื้น

ลักษณะของดินในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินทราย และดินทรายปนดินร่วน และดินเหนียว บางส่วน เหมาะสำหรับการทำสวนยางพารา สวนผลไม้ และปศุสัตว์

เป็นลักษณะของกลุ่มป่าในท้องถื่นอำเภอนาหวี ซึ่งได้รับการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง เป็นต้นน้ำสายสำคัญได้แก่ คลองสะเดา คลองแงะ คลองพน คลองลำใหญ่ ไหลลงสู่คลองอู่ตะเภา และคลองขวาง คลองลำพุด คลองลำชิง คลองบอน ไหลรวมกันเป็นคลองนาหวี พื้นที่ป่าส่วนใหญ่จะเป็นป่าดงดิบชื้น มีต้นไม้ขึ้นอยู่หนาแน่นอุดมสมบูรณ์ ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจได้แก่ หลุมพอ ตะเคียน พยอม กระบาก ตำ ยาง จำปา สยาแดง ไข่เขียว เปรียงขนาง แด้ว มังคละ พิกุลป่า มะม่วงป่า เป็นต้น และมีพืชพื้นล่างได้แก่ หมากชนิดต่างๆ หวาย ไฟ ระกำ กล้วยไม้ เฟิน มอส เป็นต้น

ลักษณะภูมิอากาศ

ตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำปี เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกลางเดือนมกราคม เป็นช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และเริ่มตั้งแต่มิถุนายนถึงกลางเดือนตุลาคม จะเป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จากอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าว ส่งผลทำให้พื้นที่หมู่บ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา มี 2 ฤดูกาล คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคม ซึ่งจะเป็นช่วงหลังจากหมดมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนมกราคม หมู่บ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา จะมีฝนตกทั้งในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีฝนตกชุกในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม

การเข้าถึงและความเชื่อมโยง (Accessibility and Connectivity)

เส้นทางการคมนาคม 3 สาย ที่สามารถใช้ติดต่อระหว่างหมู่บ้าน ระหว่างตำบลใกล้เคียง และติดต่อกับที่ว่าการอำเภอได้ตลอดปี ซึ่งมีเส้นทางการคมนาคม 3 สาย คือ

- (1) ถนนทางหลวงแผ่นดิน สายคลองแงะ – นาทวี – บ้านประกอบ ระยะทาง 30 กิโลเมตร
- (2) ถนนทางคลองแตงจัน – บ้านเก่า – บ้านนาปรัง ระยะทาง 15 กิโลเมตร
- (3) ถนนทางหลวงแผ่นดิน สายสะท้อน – นาปรัง ระยะทาง 16 กิโลเมตร

ประชากรและการนับถือศาสนา

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ตามเกณฑ์ข้อมูล จปฐ. ปี 2560 จำนวน 391 ครัวเรือน ประชากรชาย 606 หญิง 624 คน รวมทั้งสิ้น 1,230 คน และมีการนับถือศาสนาพุทธ 100 เปอร์เซ็นต์

2. สรุปผลการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่บ้านนาปรัง

ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นเป็นอันดับ 1 ในอำเภอนาทวี ของจังหวัดสงขลา ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง น้ำตกโดนลาด น้ำตกโดนดาดฟ้า อันดับที่ 2 ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม อาทิ อุโมงค์ประวัติศาสตร์เขาน้ำค้าง วัดนาปรังประชาราม ศาลาหวดหลวงพรหม อันดับที่ 3 ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านมหรหรรเทศกาลและงานประเพณี อาทิ ประเพณีวันว่าง ประเพณีสารทเดือนสิบ ประเพณีชักพระ

3. สรุปผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT)

จุดแข็ง (Strengths)

- มีเส้นทางการคมนาคมขนส่งที่สะดวก และมีเส้นทางการคมนาคมที่มีถนนนาทวี – สะเดา เชื่อมต่อทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน
- มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีชื่อเสียง เช่น อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง
- มีประเพณีท้องถิ่น ได้แก่ ไหว้หวดหลวงพรหม
- มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น อุโมงค์ประวัติศาสตร์เขาน้ำค้าง ซึ่งเป็นอุโมงค์ดินที่ยาวที่สุดในประเทศไทย
- ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการเข้มแข็ง มีความตั้งใจในการพัฒนาชุมชน
- ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

จุดอ่อน (Weaknesses)

- ระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวขาดการประสานและสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นๆ และประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย)
- แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาไม่เต็มรูปแบบ ไม่สามารถนำศักยภาพมาใช้ได้อย่างเต็มที่
- กลุ่มอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง
- สินค้า OTOP สินค้าภูมิปัญญา ไม่ได้รับการพัฒนาให้ครบ เนื่องจากยังไม่สามารถผลิตให้ได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

- ประชาชนในท้องถิ่นขาดทักษะความรู้ด้านภาษาอังกฤษสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อ
รองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ(มาเลเซีย)

โอกาส (Opportunities)

- รัฐบาลมีนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว
- หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนด้านวิชาการและสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- ตลาดนักท่องเที่ยวฮาลาลซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้าน
- กระแสการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

อุปสรรค (Threats)

- มีแหล่งท่องเที่ยวคู่แข่งโดยรอบ
- เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ
- เกิดภาวะการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา
- ขาดการสนับสนุนเครือข่ายดิจิทัล
- การก่อการร้าย อาชญากรรม โรคระบาด

4. สรุปผลการวิเคราะห์ TOWS ของหมู่บ้านนาปรัง

ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้จุดแข็งร่วมกับประโยชน์จากโอกาส สรุปได้ว่า หมู่บ้านนาปรัง
ควรกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก กล่าวคือ

การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติและการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ ความ
พร้อมด้านสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย วัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เพื่อสร้างรายได้และการเติบโต
ทางเศรษฐกิจจากโอกาสด้านการค้า การลงทุน การคมนาคมขนส่ง และการเคลื่อนย้ายคนที่ขยายตัวมากขึ้น
อันเป็นโอกาสที่เกิดขึ้นจากทั้งนโยบายและการสนับสนุนของรัฐบาล การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการสร้าง
ความร่วมมือระหว่างประเทศที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การสร้างและพัฒนาปัจจัยแวดล้อม ให้เอื้อต่อ
การค้าการลงทุนที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชนและท้องถิ่น เช่น ธุรกิจบริการ อาหารเพื่อ
สุขภาพ อาหารฮาลาล การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
เช่น การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based) เป็นต้น และการส่งเสริม
และพัฒนาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การผลิตเชิงสร้างสรรค์

สำหรับด้านสังคม หมู่บ้านนาปรัง สามารถใช้จุดแข็งในด้านการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา
เพื่อศึกษาวิจัยตลอดจนฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้และทักษะให้แก่บุคลากรภาครัฐ และภาคประชาชนใน
พื้นที่ โดยเฉพาะในด้านปรับตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อ
เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเศรษฐกิจหรือภาคการผลิตที่สำคัญของจังหวัด เช่น การค้า การลงทุน การ
ท่องเที่ยว และการบริการ เป็นต้น นอกจากนี้ จังหวัดสงขลาถือเป็นนครแห่งวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และ
ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์และโดดเด่น ทางจังหวัดจะต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริม การอนุรักษ์และสืบ

สานค่านิยมและความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดังกล่าวให้แก่เยาวชนรุ่นต่อ ๆ ไป เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและคงไว้ซึ่งความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของจังหวัด ตลอดจนมุ่งเน้นความสำคัญของการรักษาความสมบูรณ์และสมดุลในด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ เพื่อรักษาฐานทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาของจังหวัดได้อย่างยั่งยืน

5. ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดหมู่บ้านนาปรัง

ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของหมู่บ้านนาปรัง ได้แก่ ศักยภาพในการเข้าพื้นที่ มีถนนป้ายบริการประจำทาง และบริการรถประจำทาง มีสภาพภูมิอากาศและที่ตั้งเหมาะสมต่อการท่องเที่ยว มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สบายงามเหมาะสมกับการพักผ่อนและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีทรัพยากรวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์และดึงดูดใจ และมีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น ความอุดมสมบูรณ์ของพืชและสัตว์

ศักยภาพด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านนาปรัง ได้แก่ มีแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีการแบ่งเขตพื้นที่ที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับสิ่งอำนวยความสะดวก มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อป้องกันผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ตลอดจนมีการจัดการขยะ คุณภาพน้ำใช้และน้ำทิ้งที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน การเตรียมความพร้อมรับมือจากภัยพิบัติ

ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของหมู่บ้านนาปรัง ได้แก่ ชุมชนหรือกลุ่มบุคคลและผู้เกี่ยวข้องที่ได้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตลอดจนชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและมีความเข้มแข็ง ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์ด้านเศรษฐกิจมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว

ศักยภาพด้านกิจกรรม การเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกของหมู่บ้านนาปรัง ได้แก่ มีกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และเอื้อต่อการปลูกจิตสำนึก มีวิธีการสื่อความหมายที่หลากหลายและเหมาะสมกับความสนใจของนักท่องเที่ยว กิจกรรมสามารถให้ประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจและมีความคุ้มค่าในการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนคร

1. วิสัยทัศน์

1.1 หมู่บ้านนาปรังจะสร้างแบรนด์ “เที๋ยวนาหว้า สุดโอโซนป่าเขา ยอดเขาน้ำค้าง เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สัมผัสวัฒนธรรมชาวดั้ง ชื่นชมวัดนาปรังประชาราม เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมและพัฒนาจิตใจ ชิมอาหารใต้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและกระจายรายได้สู่ชุมชน เที๋ยวมอโงะคเขาน้ำค้าง สัมผัส

วิถีชีวิตจีนคอมมิวนิสต์มลายูหลากหลายของพหุวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข เพื่อพัฒนาสังคมแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน”

2. ยุทธศาสตร์

หมู่บ้านนาปรังมียุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของจังหวัดจากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.1.1 กลยุทธ์ที่ 1.1 กลยุทธ์การใช้ที่ดิน (Land Use)

1) โครงการปรับปรุงระบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางทั่วทั้งหมู่บ้านและแหล่งท่องเที่ยวในตำบลคลองขวาง (อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง)

2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ผู้ประกอบการในการประจักษ์ Organic Farm ในหมู่บ้านนาปรัง

3) โครงการแบ่งเขตพื้นที่ (Zoning) เพื่อกำหนดแหล่งและเส้นทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านนาปรัง

2.1.2 กลยุทธ์ที่ 1.2 กลยุทธ์การจัดการทรัพยากร

1) โครงการโครงการธนาคารขยะ และ ร้าน 0 บาทในทุกครัวเรือนของหมู่บ้านนาปรัง

2) โครงการพลังงานทดแทนในหมู่บ้านนาปรัง

3) โครงการเตรียมความพร้อมให้แก่ชุมชนในการรับสถานการณ์ภัยพิบัติและโรคระบาด

2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและพัฒนาจิตใจ

2.2.1 กลยุทธ์ที่ 2.1 กลยุทธ์การอนุรักษ์วัฒนธรรม

1) โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมปักษ์ใต้และจีนคอมมิวนิสต์มลายูของหมู่บ้านนาปรัง

2) โครงการสร้างพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ในพื้นที่ชุมชนของตำบลคลองขวาง

4) โครงการสร้างคู่มือและอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

2.1.2 กลยุทธ์ที่ 2.2 กลยุทธ์การพัฒนาจิตใจ

1) โครงการพัฒนาจิตใจตามหลักพุทธศาสนาให้กับเยาวชนในพื้นที่

2) โครงการพัฒนาจิตใจหลักสูตรปลูกจิตสำนึกอนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

3) โครงการอบรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีพุทธ

3) โครงการอบรมการปฏิบัติจิตด้วยศีล สมาธิ และปัญญา

2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและกระจายรายได้

2.3.1 กลยุทธ์ที่ 3.1 กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- 1) โครงการ การสร้างแบรนด์ท่องเที่ยวธรรมชาติเขาน้ำค้าง
- 2) โครงการการสร้างแบรนด์ท่องเที่ยววัฒนธรรมและพัฒนาจิตใจ
- 3) โครงการการสร้างแบรนด์ท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาสังคมแบบบูรณาการอย่าง

ยั่งยืน

2.3.2 กลยุทธ์ที่ 3.2 การกระจายรายได้

- 1) โครงการจัดอบรมการทำโฮมสเตย์ชุมชน
- 2) โครงการจัดอบรมการเป็นผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวชุมชน
- 3) โครงการการสร้างผลิตภัณฑ์ OTOP ชุมชน

2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคมแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

2.4.1 กลยุทธ์ที่ 4.1 กลยุทธ์การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

- 1) โครงการพัฒนาท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลคลองขวาง
- 2) โครงการยกระดับคุณภาพสินค้าของที่ระลึกและบริการทางการท่องเที่ยวสู่

มาตรฐานสากล

- 3) โครงการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อกระจายรายได้

2.4.2 กลยุทธ์ที่ 4.2 กลยุทธ์การสร้างเครือข่าย

- 1) โครงการจัดตั้ง National Tourism Organization ของจังหวัดสงขลา
- 2) โครงการสร้างกลุ่มเครือข่ายผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา
- 3) โครงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดสงขลา

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้โดยผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ดังนี้
วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีทรัพยากรท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ มีวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ มีวิถีทัศน์สวยงาม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย 2560-2564 ที่กล่าวว่าประเทศไทยมีจุดเด่นด้านทรัพยากรธรรมชาติอันดับที่ 16 ของโลก ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย และยังมีความอุดมสมบูรณ์ สวยงามเหมาะสมกับการพักผ่อนและ

กิจกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนหมู่บ้านนาปริงยังมีศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดในอนาคตและศักยภาพในการเข้าถึงพื้นที่ มีถนน ป้ายบริการประจำทาง

ผู้วิจัยขออภิปรายว่า ด้านศักยภาพด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านนาปริง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา มีการแสดงความคิดเห็นว่าการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562 : 1) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้การสร้างเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว โดยมีการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประเทศต่าง ๆ เป็นที่ต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ยั่งยืน เพื่อการจัดการด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว และรวมไปถึงการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่

ผู้วิจัยขออภิปรายว่า ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนาปริง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ได้แก่ ชุมชนหรือกลุ่มบุคคลและผู้เกี่ยวข้องที่ได้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวพร้อมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนประเพณี วัฒนธรรม มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีโอกาสในการรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพยอม ธรรมบุตร (2562 : 65-75) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ของชุมชนบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร นอกจากชุมชนมีศักยภาพด้านทรัพยากร ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนต้องการเน้นมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมการปลูกจิตสำนึกในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อีกทั้งคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (2564 : 43) ได้กล่าวถึงการขับเคลื่อนนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ ภายใต้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ซึ่งมีกรอบทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว ของประเทศทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ด้วยการให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การท่องเที่ยววิถีไทย การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การท่องเที่ยวรายสาขาที่มีศักยภาพ การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่เน้นกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ ทั้งใหม่และเก่า เช่น การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ การพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่

ศักยภาพด้านกิจกรรม การเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกของชุมชนบ้านนาปริง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และเอื้อต่อการปลูกจิตสำนึก มีกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจและมีความคุ้มค่าในการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบด้านทรัพยากร แก่ชุมชน นักท่องเที่ยวองค์กรต่าง ๆ ตรงกับบทความวิเคราะห์ของนโยบายขับเคลื่อนประเทศไทยแลนด์ 4.00 สำนักโฆษก สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี(2564 : ออนไลน์) ว่านโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยว นอกเหนือจากกิจกรรม ที่หน่วยงาน

เกี่ยวข้องโดยตรงดำเนินการแล้ว ยังมีโครงการของภาครัฐด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และยังอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อสร้างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา หมู่บ้านนาปรังจะสร้างแบรนด์ “เที่ยวนาหวี สุดโอโซนป่าเขา ยอดเขาน้ำค้าง เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สัมผัสวัฒนธรรมชาวใต้ ชื่นชมวัดนาปรัง ประชาราม เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมและพัฒนาจิตใจ ชิมอาหารใต้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและกระจายรายได้สู่ชุมชน เทียวชมอุโมงค์เขาน้ำค้าง สัมผัสวิถีชีวิตจีนคอมมิวนิสต์มลายูหลากหลายของพหุวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข เพื่อพัฒนาสังคมแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน” มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกามาศ ชัยรัตน์ (2560 : 235-246) ได้กล่าวว่า การวางแผนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ต้องมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย พันธกิจ วิสัยทัศน์ แผนยุทธศาสตร์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เพื่อวิเคราะห์และกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละด้านได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านเชิงวิชาการ งานวิจัยเรื่องนี้ ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนยุทธศาสตร์จังหวัดได้นำผลการวิจัยไปทดสอบกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อนการนำแผนดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดและตรงกับความต้องการของทุกภาคส่วน และสามารถไปต่อยอดในทางวิชาการได้ต่อไป

2. ด้านเชิงนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการด้านการท่องเที่ยวควรมีการวางแผนร่วมกัน และมีนโยบายในการส่งเสริมการตลาดของจังหวัดสงขลาและเร่งการประชาสัมพันธ์ให้อำเภอนาหวีเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ชายแดนไทย – มาเลเซีย

3. ด้านเชิงปฏิบัติการ ในการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านนาปรัง ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ควรอาศัยความร่วมมือและการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2564). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ.2564 – พ.ศ. 2565)*. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.
- ณัฐพงศ์ ทองภักดี. (2550). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ผกามาศ ชัยรัตน์ และชวลีย์ ณ ถลาง. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการจังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. 13 (2), 235-246.
- พยอม ธรรมบุตร. (2562). แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทยแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. 13 (3), 65-75.
- พยอม ธรรมบุตร. (2560). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2548). *หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี
- สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2564). *Thailand 4.0* ขับเคลื่อนอนาคตสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://spm.thaigov.go.th>
- สุภากร จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขวาง. (2565). ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านนาปรัง. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: <http://www.klongkwang.go.th/frontpage>
- เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- McMillan, James. H., & Schumacher, Sally. (1997). *Research in education. A Conceptual Introduction. Fourth Edition*. New York: An imprint of Addison Wesley Longman, Inc.